

Drugi sastanak o „Strukturnom dijalogu o pravosuđu između Evropske unije i Bosne i Hercegovine ”

Sarajevo (Bosna i Hercegovina), 10-11. novembra 2011.

Preporuke Evropske komisije

Po pitanju neriješenih starih predmeta, Evropska komisija:

- potiče Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH (VSTV) da nastavi inicijative za povećanje učinkovitosti kroz prijedloge u smislu zakonodavnih promjena, praćenja smanjenja zaostataka putem raspoloživih informacijskih alata za upravljanje, obuke u oblasti menadžmenta, promjena unutarnjih procedura rada na sudovima, kao i obnove i modernizacije objekata;
- preporučuje uvođenje niza mjera za smanjenje velikog priliva predmeta neplaćenih komunalnih računa, kao što su rješavanje 'komunalnih' predmeta izvan sudova, prijenos vansudskog dijela izvršenja na privatne ili javne agencije za izvršenje i prijenos vanparničnih ostavinskih predmeta na notare;
- preporučuje da se pripremi plan uvođenja funkcionalnog sistema za sudsku i vansudsku medijaciju na cijelom prostoru BiH na temelju preliminarnе procjene koju će uraditi VSTV;
- potiče sve zainteresirane strane da organiziraju regionalnu radionicu za razmjenu informacija o pozitivnim primjerima smanjenja broja neriješenih predmeta kao i izvršenja krivičnih sankcija.

Po pitanju Zakona o tužilaštvima u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH), Evropska komisija:

- pozdravlja inicijativu da se pokrene usvajanje jedinstvenog zakona u cilju osiguranja usklađenosti u cijeloj FBiH;
- posebno pozdravlja planirano pokretanje postupka usvajanja do 17. februara 2012. prema akcionom planu kojeg je najavio ministar pravde FBiH.

Po pitanju Zakona o izvršenju krivičnih sankcija u FBiH, Evropska komisija:

- pozdravlja opredijeljenost ministra pravde FBiH da odmah pokrene usvajanje novog zakona o izvršenju krivičnih sankcija;

- poziva vlasti FBiH da poduzmu sve moguće mjere za smanjenje zaostatka u oblasti izvršenja krivičnih sankcija.

Po pitanju Okvirnog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, Evropska komisija:

- zahtijeva da vlasti BiH usvoje Okvirni zakon o besplatnoj pravnoj pomoći u cilju osiguranja jednakih prava građana pred zakonom u cijeloj zemlji;
- izražava zabrinutost zbog nepostojanja posebnih odredbi o besplatnoj pravnoj pomoći u nekim kantonima FBiH.

Po pitanju uspostavljanja Državnog zatvora visoke sigurnosti i Specijalne bolnice za forenzičku psihijatriju, Evropska komisija:

- izražava zabrinutost zbog kašnjenja u otvaranju forenzičke psihijatrijske bolnice koja se nalazi na Sokocu;
- potiče sva nadležna tijela u Republici Srpskoj (RS) da dovrše preostale radove i sve ostale pripremne aktivnosti do juna 2012, kao što je planirano i najavljeno;
- izražava ozbiljnu zabrinutost zbog dugotrajnog kašnjenja u gradnji Državnog zatvora visoke sigurnosti i poziva Ministarstvo pravde BiH da učini sve kako bi se ubrzao ovaj važan projekt;
- preporučuje da Ministarstvo pravde BiH održi hitan informativni sastanak sa sudionicima projekta Državnog zatvora visoke sigurnosti kako bi se osiguralo puno razumijevanje projekta i budžeta.

Po pitanju suradnje policije i tužilaštava, Evropska komisija:

- potiče daljnje inicijative u pogledu zajedničke obuke;
- ističući potrebu za neodložnom provedbom politika o sprečavanju i borbi protiv finansijskog kriminala, preporučuje da se planiraju posebni moduli zajedničkih obuka za pripadnike pravosuđa i predstavnike agencija za provedbu zakona u oblasti pranja novca, cyber kriminala, zapljene imovine i proširene konfiskacije imovine. Takve obuke treba redovno održavati.

Po pitanju pritvora prije suđenja, Evropska komisija:

- podsjeća da su organi vlasti BiH preuzeli opću obavezu skraćivanja pritvora prije suđenja na najkraći mogući period;
- insistira da nadležni organi dopune dostupne brojke sa detaljnijim podacima o dužini te osnovama za određivanje pritvora prije suđenja. Ovi podaci se moraju dostaviti prije

sljedećeg sastanka Strukturnog dijaloga.

Po pitanju uprava zatvora, Evropska komisija:

- zahtijeva da se osigura koordinacija između zatvorskih uprava, naročito u cilju uspostave sistematskog i koherentnog pristupa obučavanju zatvorskog osoblja širom države u skladu sa relevantnim standardima EU;
- ponovo naglašava važnost postizanja dogovora oko pregleda svih predviđenih mjera za jačanje programa obuka za zatvorske čuvare i drugo osoblje zatvora, te dostavljanja tog pregleda, uključujući i program posvećen integritetu i borbi protiv korupcije.

Po pitanju regionalne saradnje, Evropska komisija:

- očekuje da se potpiše protokol o razmjeni dokaza u predmetima ratnih zločina između Tužilaštva BiH i Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije do kraja novembra 2011;
- preporučuje agencijama za provedbu zakona da ulože ozbiljne napore kako bi locirale sve bjegunce, te predlaže da se na regionalnom nivou dogovori poduzimanje proaktivnijih mjera kako bi se ovi bjegunci locirali, uključujući i putem koordinacije operativnih planova;
- izražava jaku podršku zaključivanju bilateralnih sporazuma sa susjednim zemljama o ekstradiciji državljana tih zemalja.

Po pitanju funkcioniranja pravosudnih institucija, u pogledu strukturnih resursa, Evropska komisija:

- preporučuje da se ne uspostavljaju novi sudovi ili tužilaštva bez adekvatne procjene potreba kao i ozbiljnog razmatranja finansijskih implikacija, te dugoročne održivosti;
- preporučuje da nadležni organi vlasti iz oba entiteta održavaju konstruktivan dijalog sa VSTV-om kako bi uspostavili bolju sistematizaciju radnih mjesta umjesto da otvaraju nove sudove ili tužilaštva;
- preporučuje da se svi pravosudni organi uključe na konstruktivan način u proces programiranja Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA) za period 2012-2013. kako bi podržali ispunjavanje svojih srednjoročnih i dugoročnih potreba u smislu izgradnje institucija i ulaganja.
- potiče dalje korištenje Instrumenta za tehničku pomoć i razmjenu informacija (TAIEX) za kratkoročne inicijative, te pomoć u vidu savjetodavnih usluga, obuka i pomoći kolega stručnjaka.

Po pitanju sveukupne provedbe Državne strategije za rješavanje predmeta ratnih zločina Evropska komisija:

- ponavlja da je djelotvorno procesuiranje predmeta ratnih zločina od fundamentalne važnosti za utvrđivanje istine i proces pomirenja u državi. Kašnjenja i neefikasnost su neprihvatljivi budući da predstavljaju negiranje prava na pravdu žrtvama i porodicama žrtava, kao i građanima BiH općenito;
- podsjeća da nedostatak djelotvornih pomaka u ovoj oblasti ozbiljno narušava sveukupni kredibilitet pravosuđa; stoga je glavni prioritet prevazići sve postojeće blokade;
- izražava zabrinutost zbog nedostatka odgovarajuće provedbe strateških ciljeva Državne strategije za rješavanje predmeta ratnih zločina;
- preporučuje dodjeljivanje dostatnih sredstava i ljudskih resursa Tužilaštvu BiH kako bi se omogućilo djelotvorno obavljanje zadataka koji se odnose na ekshumaciju.

Po pitanju prenošenja predmeta, Evropska komisija:

- sa zabrinutošću primjećuje nedavnu diskusiju u Nadzornom odboru za Državnu strategiju za rad na predmetima ratnih zločina i uočavanje poteškoća u osiguravanju objektivnog, efikasnog i transparentnog prenosa predmeta;
- zahtijeva od Suda BiH i Tužilaštva BiH da poduzmu sve moguće mjere kako bi se navedene poteškoće riješile bez daljnjeg odlaganja;
- pozdravlja predanost Tužilaštva BiH i Suda BiH dovršavanju postupka prenosa predmeta kao hitnoj stvari u skladu sa strateškim ciljevima Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina;
- u isto vrijeme, zahtijeva od VSTV-a da dostavi sve svoje tehničke preporuke o daljnjem definiranju postojećeg zakonskog okvira, kao što je zaključeno na sjednici VSTV-a od 9. novembra 2011. One se mogu smatrati dodatnom mogućnošću za ispravke i zato će ih Komisija tehnički ocjenjivati kako bi, samo ako je to relevantno, na sljedećem sastanku strukturnog dijaloga dala daljnje preporuke o tom pitanju.

Po pitanju ravnopravnosti građana pred zakonom i primjene krivičnih zakona na ratne zločine, Evropska komisija:

- u iščekivanju presude Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Maktouf protiv BiH, odaje priznanje Nadzornom odboru za Državnu strategiju za rad na predmetima ratnih zločina za vodeću ulogu u otpočinjanju sistematskih konsultacija, otvorenih za pravosuđe na svim nivoima, za akademsku i stručnu zajednicu, kao i za međunarodne i stručnjake EU;
- zahtijeva iniciranje povremenih sastanaka između predsjednika Suda BiH, predsjednikâ entitetskih vrhovnih sudova i predsjednika Apelacionog suda Brčko Distrikta kako bi se pokrenuli stručni razgovori usmjereni prema usklađivanju praksi u primjeni materijalnih krivičnih zakona u predmetima ratnih zločina.

Po pitanju mehanizama zaštite i podrške svjedocima: pravni okvir i provedba, Evropska komisija:

- poziva sve nadležne institucije da koordiniraju i komuniciraju o svojim potrebama za poboljšavanje zaštite i podrške svjedocima u cilju osiguravanja održivih integriranih mehanizama u svim relevantnim institucijama, uključujući policiju, sudstvo i službe socijalne pomoći;
- očekuje da se pouzdana procjena potreba koordinira među svim nadležnim institucijama i dovrši mnogo prije sljedećeg sastanka Strukturnog dijaloga.

Po pitanju institucionalne reforme apelacionog sistema u Sudu BiH, Evropska komisija:

- sa zabrinutošću konstatira da Ministarstvo pravde BiH nije ostvarilo napredak u provedbi zaključaka radne grupe o uspostavi apelacionog suda BiH;
- očekuje da prijedlozi usvojeni 2008. godine, a koje je i VSTV ponovilo na svojoj sjednici 9. novembra, budu upućeni u parlamentarnu proceduru prije sljedećeg sastanka Strukturnog dijaloga.

Po pitanju koordinacije između Suda BiH i ostalih sudskih instanci u BiH, Evropska komisija:

- zahtijeva od VSTV-a da koordinira pronalaženje načina za jačanje objektivnosti parametara utvrđenih u članu 7.2. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine, kako bi se otklonila mogućnost zloupotrebe ili neprikladne primjene ovog člana, naročito u vezi principa prirodnog sudije.

Po pitanju Nacrta Zakona o sudovima RS, Evropska komisija:

- očekuje od Ministarstva pravde RS da nastavi blisku koordinaciju sa VSTV-om u vezi sa Nacrtom Zakona o sudovima Republike Srpske;
- očekuje da će se u Zakonu voditi računa o nezavisnosti sudstva i da će on biti u potpunosti u skladu sa prerogativima i preporukama VSTV-a.

Po pitanju konsolidacije funkcija VSTV-a, uključujući konsolidaciju kroz reviziju mjerodavnog zakonodavstva, Evropska komisija:

- zahtijeva od VSTV-a da donese niz nacrta zakonodavnih izmjena i dopuna kako bi poboljšalo svoje radne procedure, te dodatno ojačalo svoju funkcionalnost, nezavisnost i odgovornost. Nacrt revizije Zakona o VSTV-u mora se donijeti do sljedećeg sastanka Strukturnog dijaloga.

Po pitanju Ustavnog suda, Evropska komisija:

- skreće pažnju Ustavnom sudu BiH da njegov poslovnik ne dozvoljava sudijama koji nisu pripadnici jednog od konstitutivnih naroda da budu izabrani za predsjednika.

Po pitanju profesionalizma u sektoru pravosuđa, Evropska komisija:

- naglašava da su potrebna brojna poboljšanja, posebno kako bi se unaprijedila odgovornost, efikasnost i djelotvornost u cijelom sektoru;
- između ostalog, sljedeće mjere će biti prioritetne: uvođenje kvalitativnih kriterija za procese ocjenjivanja; utvrđivanje odgovarajućih mjera kako bi se garantirala daljnja mobilnost u sektoru; reforma postupaka koji se odnose na pristup sudačkoj profesiji, te s tim vezana reforma pravosudnog ispita.

Po pitanju prisustva međunarodnog osoblja u pravosudnim institucijama širom BiH, Evropska komisija:

- podsjećajući na načelo vlasništva, ponavlja kako je važno nastaviti rad na ukidanju pozicija međunarodnog osoblja, naročito pozicija sa izvršnim ovlastima, s ciljem potpunog prenosa svih nadležnosti na domaće stručnjake;
- s tim u vezi, pozdravlja najavu Tužilaštva i Suda BiH da će pozicije međunarodnog osoblja u njihovim redovima kao i pozicije sa izvršnim ovlastima, biti u potpunosti preuzete do kraja 2012;
- potvrđuje da je spremna omogućiti izgradnju kapaciteta koji će se smatrati neophodnim za pružanje podrške ovom prijenosu nadležnosti.

Po pitanju finansiranja sektora pravde, Evropska komisija:

- ponovo naglašava da se ne može postići potpuna nezavisnost, učinkovitost, nepristrasnost, odgovornost i profesionalizam pravosuđa ukoliko pravosudnim institucijama ne budu na raspolaganju odgovarajuća finansijska sredstva;
- zahtijeva od nadležnih organa vlasti da postignu dogovor o nizu mogućih mjera za definiranje budžetskih nadležnosti u pogledu ustavnog poretka BiH, koje je potrebno dostaviti prije sljedećeg sastanka Strukturnog dijaloga.

Po pitanju pratećih aktivnosti sa drugog sastanka Strukturnog dijaloga, Evropska komisija:

- potiče sve relevantne organe vlasti da održavaju konstruktivne i dosljedne konsultacije;
- podsjeća da je Strukturni dijalog sveobuhvatna platforma za reforme u sektoru pravde, koja će omogućiti BiH da poduzme važne korake na njenom putu evropskih integracija;
- ponavlja da se svaka zakonodavna i institucionalna reforma mora voditi jednim glavnim ciljem: da učvrsti vladavinu prava širom BiH kroz uspostavu nezavisnog, učinkovitog, nepristrasnog, odgovornog i profesionalnog pravosudnog sistema u korist svih građana;
- podsjeća da je prilikom uspostavljanja Strukturnog dijaloga postignut visok nivo konsenzusa o ideji da se izmjene i dopune ključnih pravnih propisa o pravosuđu ne stavljaju u proceduru prije koordinacije sa EU i prije unutrašnjih konsultacija kako bi se osigurala dosljednost sa cjelokupnom strukturom i zahtjevima pristupanja EU;
- zahtijeva da Delegacija BiH, najmanje dvije sedmice prije svakog sastanka Strukturnog dijaloga, službeno obavijesti Evropsku komisiju da prihvata predloženi dnevni red kao i dogovorenu listu učesnika. Uz ovo je također potrebno priložiti izvještaj o napretku koji je ostvaren u pogledu provedbe preporuka;
- uzima u obzir da su organi vlasti u BiH pozdravili očekivanu pripremu mišljenja Venecijanske komisije o tome na koji način pravosudni okvir, podjela ovlasti i postojeći mehanizmi koordinacije utiču na pravnu sigurnost i nezavisnost pravosuđa u BiH;
- u pogledu ovog zadatka, zahtijeva od svih nadležnih organa vlasti u BiH da stručnjacima iz Venecijanske komisije pruže potrebne informacije, podršku i pomoć.